

Gedragcode raads- en steunfractieleden gemeente Sint-Michielsgestel

Waarom deze gedragscode?

Het is belangrijk dat de overheid integer is. Dit geldt dus ook voor de gemeenteraad van Sint-Michielsgestel en haar raads- en steunfractieleden. In Sint-Michielsgestel begeven wij ons tussen de inwoners. We zijn actief betrokken bij verschillende verenigingen en organisaties in de samenleving. Wij handelen daarbij altijd in het algemeen belang en niet vanuit individuele belangen. Integriteit betekent daarnaast voor ons ook dat we de juiste keuzes maken, zonder grenzen te overschrijden. We zijn zuiver, eerlijk, betrouwbaar en transparant. Als we niet integer zijn, dan kan dit ertoe leiden dat persoonlijke relaties onder spanning komen te staan. Zowel de relaties tussen raadsleden onderling, als de relatie met de burgers. De vraag is dan hoe deze kernwaarden vervolgens moeten worden toegepast in de praktijk.

Deze gedragscode lezen en gebruiken wij dan ook als integriteitskwesaties zich in de praktijk voordoen of we dat voorzien. De gedragscode geeft daarbij handvatten hoe we kunnen en soms moeten handelen in verschillende situaties. Deze gedragscode is dan ook geen handboek aan regels waarin pasklare oplossingen staan voor verschillende integriteitskwesaties. Per situatie worden afwegingskaders genoemd die we in overweging nemen. Hiermee kunnen wij uiteindelijk zelf de afweging maken hoe we willen handelen. Met de gedragscode in de hand gaan we met elkaar in gesprek als we twijfelen of ons handelen integer is. Zo zorgen we er samen voor dat de gemeenteraad van Sint-Michielsgestel te vertrouwen is.

Deze gedragscode probeert antwoorden te geven op verschillende vragen:

- Hoe gaan we met elkaar om, zowel in levenden lijve als op social media?
- Hoe voorkomen we (de schijn van) belangenverstrengeling?
- Hoe gaan we om met het opgeven en uitoefenen van nevenfuncties?
- Hoe gaan we om met gemeentelijke voorzieningen en wat mogen we declareren?
- Mogen we openbare of geheime informatie delen en zo ja, wanneer?
- Welke geschenken en uitnodigingen mogen we aannemen?
- Hoe zorgen we ervoor dat de gedragscode blijft leven bij de raads- en steunfractieleden?

Hoe gaan we met elkaar om, zowel in levenden lijve als op social media?

In Sint-Michielsgestel gaan we respectvol met elkaar om. Dat begint al in de raadszaal. Dit houdt in dat we in de raadszaal via de voorzitter spreken en daarbuiten op een respectvolle manier tegen en over elkaar spreken. Dit betekent dat we de discussie altijd voeren op de inhoud, niet op de persoon. We mogen daarbij best de uitlatingen van anderen of andere partijen benoemen, maar onze kritiek richt zich dan dus alleen op de uitlating. Daarnaast hebben we ook een respectvolle houding in de raadszaal. We plaatsen tijdens de raadsvergadering geen berichten over elkaar op social media. Het politieke debat wordt in de raadszaal gevoerd.

Bij het gebruik van social media gedragen we ons ook respectvol, ook en zelfs juist in verkiezingstijd. In verkiezingstijd mag politiek hard worden bedreven, maar ook dit gebeurt alleen op de inhoud. We zijn ons er van bewust dat een grappig bedoelde uitlating op social media misschien anders kan overkomen dan beoogd. Dit betekent echter natuurlijk niet dat humor niet meer is toegestaan.

Als raads- en steunfractieleden hebben wij een voorbeeldrol richting de inwoner en zijn wij ons daarvan bewust, zelfs op social media-kanalen waar wij ons alleen in ons privéleven mee bezig houden. Het gaat erom dat we in de ogen van inwoners een uithangbord van de gemeente zijn.

Hoe gaan we om met gemeentelijke voorzieningen en wat mogen we declareren?

Als raads- en steunfractieleden maken we vaak gebruik van de voorzieningen die de gemeente aan ons aanbiedt om ons werk goed te kunnen doen. Zo maken wij gebruik van diverse elektronische hulpmiddelen en gebruiken wij de kamers en andere faciliteiten in het gemeenschapshuis. Als een paal boven water staat dat we de inhoud van de bruikleenovereenkomst respecteren die we als raads- en steunfractieleden tekenen voor het gebruik van elektronische apparaten. Deze overeenkomst stelt kortgezegd dat we de apparaten goed onderhouden, beveiligen en bij beëindiging van ons raadslidmaatschap weer inleveren. Daarnaast respecteren wij de afspraken die gemaakt zijn in de 'Regeling voor ambtelijke bijstand en fractieondersteuning'.

Bij het kosteloos gebruiken van Meander realiseren we ons dat dit huis gebruikt wordt ten dienste van het algemeen belang. Zo kunnen we de raadszaal en andere kamers gebruiken voor fractievergaderingen, omdat een goede voorbereiding van de fracties ten goede komt aan de gemeentelijke besluitvorming. We gebruiken Meander echter niet kosteloos voor andere bijeenkomsten die met het algemeen belang van de gemeente niets van doen hebben. Privégebruik van deze voorzieningen is dan niet toegestaan. Ook het organiseren van partijbijeenkomsten in Meander op kosten van de gemeente is niet toegestaan, omdat deze bijeenkomsten niet het belang van de gemeente, maar van de landelijke of regionale partij dienen. Als wij Meander privé willen gebruiken, dan betalen we hier voor zoals alle andere inwoners.

Hoe voorkomen we (de schijn van) belangenverstrengeling?

Alle raads- en steunfractieleden van Sint-Michielsgestel handelen in het algemeen belang van de gemeente. Dit betekent dat we (de schijn van) belangenverstrengeling dienen te voorkomen. De Gemeentewet stelt dat als er sprake is van belangenverstrengeling, raadsleden niet aan de stemming en beraadslaging mogen deelnemen. We willen echter ook de schijn daarvan voorkomen, zowel in de raadszaal als daarbuiten. Een aantal richtlijnen kan ons daarbij duidelijkheid geven en sturing bieden om zelf de juiste keuze te maken als hier sprake van kan zijn.

In de raadszaal nemen we natuurlijk geen deel aan de stemming en beraadslaging als er sprake is van belangenverstrengeling. We nemen daarnaast ook geen plaats op de publieke tribune in deze gevallen, omdat beïnvloeding van de besluitvorming dan ook non-verbaal zou kunnen plaatsvinden. We zijn ons daarbij zowel binnen als buiten de raadszaal bewust van onze persoonlijke belangen. Ook zijn we alert op situaties die mogelijk ons handelen in het algemeen belang kunnen beïnvloeden. Daarbij wegen we af hoe specifiek besluiten zijn, hoe nauw we betrokken zijn en in hoeverre we beleidsbepalende invloed hebben op een dossier.¹

Voorbeeld:

Als lid van de gemeenteraad en inwoner van de gemeente Sint-Michielsgestel nemen we soms beslissingen over zaken die ons zelf ook aan gaan. Denk bijvoorbeeld aan het vaststellen van de hoogte van de onroerendezaakbelasting (OZB). Zo'n besluit gaat elk collegelid en raadslid aan die huiseigenaar is. Moeten zij zich dan allemaal onthouden van stemming? Nee, want als gemeentebestuur hebben we juist de taak gekregen om zulke beslissingen te nemen en het besluit geldt voor huiseigenaren in het algemeen, niet in het bijzonder alleen voor één specifiek persoon. Alleen als een persoonlijk belang te direct is, onthoudt een college- of raadslid zich van stemming en deelname aan de beraadslaging.

Afwegingen die we kunnen maken bij het bepalen of er een persoonlijk belang is en dus de keuze om wel of niet deel te nemen aan de beraadslagingen en stemming en het actief uitdragen van dit belang:

- Hoe specifiek is een besluit? Bij 'bulkbesluiten' is minder snel sprake van belangenverstrengeling dan bij specifieke besluiten. Zo kun je als bestuurslid van een sportvereniging wel meebeslissen over de gemeentelijke sportvisie, maar niet over een besluit om de eigen vereniging extra subsidie toe te kennen.
- Hoe nauw is de betrokkenheid bij het dossier? Ergens in dienst zijn of ergens wonen zorgt nog niet direct voor betrokkenheid. Zelf aan een dossier werken of je daar actief in mengen wel. Meebeslissen over herinrichting van de openbare ruimte in de eigen buurt kan in principe, tenzij je je als bewoner hevig verzet tegen de plannen en bijvoorbeeld bezwaar indient bij de gemeente.
- Is er sprake van (beleids)bepalende invloed? Een voorbeeld hiervan is dat een lid van een energiecoöperatie in de raad mee kan praten en -stemmen over een initiatief om meer ruimte te bieden aan het opwekken van zonne-energie in de gemeente, maar als je voorzitter bent van zo'n energiecoöperatie mag dit niet.

Persoonlijke belangen zijn niet alleen onze individuele belangen, maar ook de belangen van onze partner, vrienden, familie of organisaties waar we ons voor inzetten. Wanneer persoonlijke en gemeentelijke belangen elkaar lijken te raken, vermengen of conflicteren, gaan we hierover met de fractie het gesprek aan over dit persoonlijke belang. We delen deze informatie echter ook met de andere fracties, omdat we transparantie belangrijk vinden. Het algemeen belang gaat voor ons dus boven persoonlijke belangen. Daarom passen we op bij het actief uitdragen van persoonlijke belangen, ook buiten de raadszaal. Als ons wordt gevraagd lid te

¹ Zie daarvoor ook het bovenstaande voorbeeld.

worden van een groep die een bepaald persoonlijk belang behartigt dat kan conflicteren met de behartiging van het algemeen belang, nemen we geen plaats in het bestuur. Wel kunnen we organisaties waar we lid van zijn de weg wijzen binnen de gemeente. We kunnen bijvoorbeeld vertellen waar men terecht kan met een bepaalde vraag, of waar een aanvraag moet worden ingediend. Deze groepen helpen wij echter alleen zoals we iedere andere organisatie als raadslid zouden helpen: we trekken dus niet voor.

Voorbeeld:

Als raadslid word je gevraagd om als voorzitter zitting te nemen in het bestuur van de actiegroep 't Pleintje is van ons'. De actiegroep zet zich in voor het behoud van de beroemde friettent in Maaskantje, op welk terrein de gemeente voornemens is huizen te bouwen. De actiegroep stelt dat de taken van een voorzitter onder het geven van een interview namens de actiegroep in de krant, het spreken op een dorpsbijeenkomst en het actief lobbyen bij de gemeente namens de actiegroep inhoudt. Je vraagt je af of de schijn van belangenverstrengeling gewekt wordt als je het voorzitterschap aanneemt.

Waar we op letten als we twijfelen over (de schijn van) belangenverstrengeling:

- *Vanuit welke hoedanigheid behartig ik mijn persoonlijk belang?*
- *Hoe actief behartig ik mijn persoonlijk belang?*
- *Verhindert of dreigt de behartiging van mijn persoonlijk belang verstrengeld te raken met mijn publieke taakbeartiging?*

Het voorzitterschap en de taken die daarmee gemoeid gaan vragen duidelijk om de behartiging van een specifiek belang, waarbij jij als voorzitter persoonlijk betrokken bij bent. Deze belangenbeartiging is daarnaast ook zeer actief van aard, wat tot uiting komt in de verschillende taken die de voorzitter heeft. Als raadslid denk je daarnaast in het algemeen belang van de gemeente, en opkomen voor een specifiek gebied is daarmee in strijd. Als je als raadslid daarentegen zou opkomen voor horecaondernemers in heel Sint-Michielsgestel, is er niet direct sprake van de schijn van belangenverstrengeling.

Hoe gaan we om met het opgeven en uitoefenen van nevenfuncties?

We geven volledige transparantie over alle nevenfuncties en leggen deze ter inzage bij de griffie. We hanteren daarbij het uitgangspunt dat je alle nevenfuncties in beginsel mag vervullen, met uitzondering van de onverenigbare betrekkingen genoemd in artikel 13 van de Gemeentewet. We zijn hierover transparant omdat alle nevenfuncties in theorie mogelijk kunnen leiden tot (de schijn van) belangenverstrengeling. Er is een groter risico op (de schijn van) belangenverstrengeling als het om bestuursfuncties gaat. Het risico op (schijn van) belangenverstrengeling vinden wij daarbij groter vanwege de beslissingsbevoegdheid die je als bestuurslid hebt. Ook zijn we alert als we in onze nevenfuncties op enige manier betrokken zijn bij gemeentelijk beleid.

In Sint-Michielsgestel spreken we ons actief uit als organisaties of verenigingen waar wij lid van zijn wet- en regelgeving schenden. Als schendingen van wet- en regelgeving daarna blijven aanhouden, wegen we af of we onze nevenfunctie dan moeten opgeven.

Voorbeeld:

Een van de raadsleden is ook voorzitter van de hardloopvereniging en heeft voor de kantine een Drank- en Horecavergunning waarvoor hij een aparte BV heeft opgericht. Bij het aanvaarden van de nevenfunctie als voorzitter van de vereniging is geoordeeld dat dit geen bezwaar is. Nu heeft de vereniging besloten om hardloopwedstrijden te organiseren die door het dorp en langs de Dommel gaan. Voor louter het organiseren van de wedstrijden wordt een vergunning aangevraagd en die wordt afgegeven. Er is veel animo voor de wedstrijden. Het raadslid ziet kansen, en besluit bij de finishlijn een drankstand in te richten waar drank en snacks worden verkocht. Deze verkoop langs de Dommel valt niet binnen de Drank- en Horecavergunning en ook niet binnen de vergunning voor de hardloopwedstrijden. Wegens gebrekkige handhaving zijn er al meerdere hardloopwedstrijden georganiseerd en drank en snacks verkocht. Dit hoort u, een collega-raadslid, als toeschouwer bij een van de wedstrijden. Wat zou u het raadslid adviseren?

Waar we op letten bij mogelijke onwenselijkheid van nevenfuncties zijn:

- *Vervullen we in de nevenfunctie een bestuursfunctie?*
- *Zijn we in onze nevenfunctie betrokken bij gemeentelijk beleid?*
- *Schendt onze nevenfunctie (mogelijk) wet- en regelgeving en in welke mate?*

In dit voorbeeld is de combinatie van het raadslidmaatschap en het voorzitterschap van de hardloopvereniging bij het aanvaarden van de nevenfunctie geen bezwaar, onder andere omdat er op dat moment geen relatie bestaat tussen de vereniging en de gemeente en haar beleid. Nu onder verantwoordelijkheid van het bestuur hardloopwedstrijden worden georganiseerd waarvoor de gemeente een vergunning moet afgeven, ontstaat die relatie wel. Deze verantwoordelijkheid is voor bestuursleden nog groter dan voor normale leden. Het organiseren van hardloopwedstrijden als voorzitter waarvoor een vergunning nodig is hoeft desondanks nog geen aanleiding te zijn voor onverenigbaarheid van de beide functies. Het risico op belangenverstrengeling treedt echter op als de vereniging niet voldoet aan de eisen die in de vergunning zijn gesteld terwijl de vergunning al verleend is. Het verkopen van drank en snacks zonder vergunning is daarnaast een indicatie dat de vereniging mogelijk wet- en regelgeving overtreedt. Het advies aan het raadslid is om beide functies niet langer te combineren of zich er van te verzekeren dat de vereniging zich aan de vergunningseisen houdt.

Mogen we openbare of geheime informatie delen en zo ja, wanneer?

Het delen van geheime informatie mag nooit. Dit is een misdrijf op grond van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht. Als we andere raads- of steunfractieleden informatie horen of zien bespreken, waarbij we twijfelen of deze informatie geheim is, dan spreken we elkaar hierop aan. Wanneer het gaat over openbare informatie, dan mogen we deze openbare informatie ook delen met anderen. Deze informatie is namelijk voor iedereen toegankelijk. Zo kunnen we inwoners die ons benaderen wijzen op subsidieregelingen of op formele bekendmakingen van de gemeente. Het is echter niet de bedoeling dat we de formele procedures van de gemeente gaan omzeilen. We plannen bijvoorbeeld niet zelf afspraken met ambtenaren voor anderen in. De gelijke informatiepositie van alle burgers van Sint-Michielsgestel staat voorop en proberen we zo veel mogelijk te waarborgen.

Welke geschenken en uitnodigingen mogen we aannemen?

We krijgen geregeld uitnodigingen van inwoners, organisaties of bedrijven. Vaak zijn die bedoeld om kennis te maken, of om de raad op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen. Daarnaast komt het voor dat inwoners, organisaties of bedrijven ons willen bedanken voor onze betrokkenheid of inspanningen voor het algemeen belang met een geschenk.

In Sint-Michielsgestel maken wij bij het aannemen van geschenken of uitnodigingen een belangenafweging. Als een uitnodiging het vervullen van onze publieke taak vergemakkelijkt, dan mogen wij deze eerder aannemen. Dit is het geval als het aannemen van een uitnodiging ertoe leidt dat wij onszelf beter kunnen informeren over wat er speelt in de gemeente. Daardoor kunnen wij namelijk een betere volksvertegenwoordiger zijn, bijvoorbeeld door op werkbezoek te gaan. Een ander voorbeeld is als het aannemen van de uitnodiging ervoor zorgt dat we de gemeente(raad) beter kunnen representeren, bijvoorbeeld een uitnodiging voor een televisiedebat. Als we overwegen of we een uitnodiging moeten aannemen, kijken we ook of de uitnodiging op alle raads- en steunfractieleden gericht is. Tevens willen we als raads- en steunfractieleden zo min mogelijk een voorkeursbehandeling krijgen bij uitnodigingen ten opzichte van andere inwoners. We onderzoeken tenslotte of het aannemen van een uitnodiging niet leidt tot de verwachting een tegenprestatie te leveren. Dit kan een indicatie zijn om de uitnodiging niet aan te nemen.

In de regel worden geen geschenken aangenomen die de onafhankelijke en onpartijdige positie van het raads- of collegelid in gevaar kunnen brengen of die indruk kan wekken. Geschenken van boven de €50,- nemen we liever niet aan, maar dit is geen harde grens. De prijs van een geschenk wordt meegewogen in de beslissing om iets al dan niet aan te nemen. De beslissing om een uitnodiging of geschenk aan te nemen, nemen we uiteindelijk altijd zelf.

Voorbeeld:

Je krijgt als raadsleden een uitnodiging om bij de opening van de lokale wielervedstrijd 'Rondje om de Oude Toren' aanwezig te zijn, medegefinancierd met gemeentelijk geld. We kunnen de uitnodiging aannemen, omdat dit onze controlerende taak als raads- of commissielid bevordert om te kijken hoe de subsidie wordt besteed. Maar als je wordt uitgenodigd om dit evenement bij te wonen, inclusief speciale VIP-plekken en een viergangendiner, kun je je afvragen of andere inwoners ook zo'n uitnodiging hebben gekregen of deze VIP-plekken kunnen bemachtigen. Daarnaast wekt een dergelijke uitnodiging misschien verwachtingen bij de organisatie om een tegenprestatie te leveren en is de waarde van de VIP-plekken en het viergangendiner erg hoog.

Hoe zorgen we ervoor dat de gedragscode blijft leven bij de raads- en steunfractieleden?

We vinden het belangrijk dat de gedragscode gerespecteerd en uitgedragen wordt door onze raads- en steunfractieleden. Daarom wordt deze code overhandigd aan nieuwe raads- en steunfractieleden als onderdeel van het inwerktraject. We

evalueren de gedragscode daarnaast bij aanvang van iedere raadsperiode. Zo zorgen we ervoor dat het draagvlak voor en de bekendheid met de code ook bij de raad in nieuwe samenstelling aanwezig is. Tenslotte dragen we er zorg voor dat het onderwerp integriteit minstens elke twee jaar wordt besproken met de gehele gemeenteraad.

Vastgesteld in de raadsvergadering op 26 oktober 2023.